

Meddelande om energieffektivisering inom fiske- och vattenbrukssektorn

2022/23:FPM59

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

2023-03-23

Dokumentbeteckning

COM(2023) 100
MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH
SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN
Energiomställningen inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor

Sammanfattning

Kommissionen antog den 21 februari 2023 ett meddelande om energiomställningen inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor. För att påskynda energiomställningen aviserar kommissionen i sitt meddelande 27 åtgärder som fokuserar på fyra huvudsakliga åtgärdsområden. Dessa fyra områden är:

- Förbättra ramverket för styrning och samordning/samarbete mellan intressenter.
- Att överbygga de luckor som finns vad gäller både tillgänglig teknik och kunskap genom forskning och innovation (FoI).
- Att utveckla kompetensen hos arbetskraften och säkerställa att den är förberedd och redo för energiomställningen;
- Att förbättra företagsmiljön, inklusive att öka medvetenheten om finansieringsmöjligheter.

Meddelandet presenteras och diskussion inleds i både Europaparlamentet och rådet i mars 2023.

Regeringen har en positiv inställning till en energiomställning inom EU:s fiskeflotta och vattenbrukssektor då energiomställning är en faktor för både ekonomisk såväl som miljömässig hållbarhet. Regeringen välkomnar således preliminärt kommissionens meddelande.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen aviserade hösten 2022 sin avsikt att presentera en handlingsplan avseende energiomställning inom EU:s fiske och vattenbruk. Huvudsyftet med initiativet är att stärka sektorns motståndskraft genom att minska beroendet av fossila bränslen genom förbättrad energieffektivitet, rena och förnybara energikällor samt kompletterande framdrivningsteknik. Initiativet syftar till att utgöra en sammanhängande strategi för åtgärder som syftar till att:

- stärka de socioekonomiska resultaten och motståndskraften inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor.
- uppnå målen för den gemensamma fiskeripolitiken och säkerställa att fisket i EU är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart.
- uppnå en hållbar, klimatneutral och konkurrenskraftig vattenbrukssektor i linje med målen i de riktlinjer för vattenbruk som antogs av kommissionen i maj 2021
- säkerställa att sektorn bidrar till EU:s ambitioner för klimat, biologisk mångfald, hälsa och minskning av föroreningar för 2030 och 2050 och kan ta vara på de marknadsmöjligheter som blir resultatet.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen antog den 21 februari 2023 ett meddelande om energiomställningen inom EU:s fiskeri och vattenbrukssektor. Meddelandet är i linje med meddelandet om en handlingsplan för skydd av marina ekosystem för en hållbar och resilient fiskesektor (COM(2023)102) samt meddelandet om den gemensamma fiskeripolitikens funktion (COM(2023)103) som kommissionen presenterade samtidigt. Kommissionen anför i meddelandet om energiomställning att energikostnaderna är en av de största källorna till insatskostnader inom EU:s fiskerisektor och vissa segment av vattenbrukssektorn och att detta blivit förstärkt under energipriskrisen. Vidare anføres att energiomställningen är en faktor för både ekonomisk och miljömässig hållbarhet och att det nu finns ett trängande behov av att kommissionen och medlemsstaterna stöder och ger perspektiv till EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor genom att fastställa en energiomställning i riktning mot utfasning av fossila bränslen i sektorn. För att påskynda energiomställningen aviserar kommissionen i sitt meddelande

- förbättra ramverket för styrning och samordning/samarbete mellan intressenter.
- överbrygga de luckor som finns vad gäller både tillgänglig teknik och kunskap genom forskning och innovation.
- utveckla kompetensen hos arbetskraften och säkerställa att den är förberedd och redo för energiomställningen;
- förbättra företagsmiljön, inklusive öka medvetenheten om finansieringsmöjligheter.

Bland de 27 åtgärderna föreslår kommissionen bland annat att organisera en konferens om energiomställningen inom EU:s fiske- och vattenbrukssektor, som samlar alla berörda parter, som den officiella "kick-offen" för en förnyad insats och samarbete om energiomställningen inom sektorn. Kommissionen fokuserar även på att upprätta ett partnerskap för energiomställningen (Energy Transition Partnership, ETP), som ska samla alla intressenter från fiskets och vattenbrukets område, icke-statliga organisationer och myndigheter, samt inkludera andra verksamhetsområden så som skeppsvarv, hamnar, och energi- och transportsektorerna för att gemensamt hantera utmaningarna för energiomställningen. Kommissionen avser även lansera en EU-omfattande studie om tillgänglig teknik för energiomställningen inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och deras respektive kostnader och fördelar för att få bättre förståelse för kostnaderna, fördelarna, investeringsbehoven och potentialen. När det gäller utveckling av nödvändiga forsknings- och innovationsmiljöer lyfts bl.a. områden så som fartygskonstruktion, redskapsdesign, hamninfrastruktur, samt miljömotorer och miljöbränslen. Inom utvecklad kompetens föreslås att förbättra främjandet av kompetensförsörjning genom EU:s Havs-, fiskeri- och vattenbruksfond (EHFVF) som utbildar en yrkeskår för de jobb som behövs under energiomställningen och som ger möjligheter till attraktiva, hållbara maritima karriärer i den blå ekonomin. Nya typer av utbildningar kommer att vara särskilt viktigt för nyetablering och förnygring inom både fiske och vattenbruk. Vad gäller att utveckla affärsmiljöer och finansiella verktyg för att stimulera investeringsviljan och kunskapen kring EU:s finansieringsmöjligheter för forskning och innovation pekar kommissionen på flera fonder inom den delade förvaltningen och uppmuntrar medlemsländerna att utveckla sina nationella program i linje med de föreslagna åtgärderna för energiomställningen. Detta föreslås att göras genom EU:s BlueInvest-plattform för att påskynda teknologier och lösningar av innovativa företag med blå ekonomi (inklusive för sektorns energiomställning, inom områden som grön sjöfart och ombyggnadsteknik). Kommissionen sätter även energiomställningen i ett internationellt perspektiv och avser att främja arbete med energieffektivisering för fiske-

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik är ett fullständigt harmoniserat politikområde.

Meddelandet i sig har inga effekter på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Vissa av de åtgärder som aviseras berör främjande av vissa åtgärder inom flera fonder inom den delade förvaltningen (bl.a. EHFVF) samt förbättring av riktat stöd och tillgång till finansiering. Kommissionen uppmuntrar medlemsländerna att utveckla sina nationella program i linje med de föreslagna åtgärderna för energiomställningen. Meddelandet i sig har dock inga omedelbara budgetära konsekvenser för statsbudgeten eller EU:s budget då det inte innehåller några konkreta förslag.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende. Därtill ska de bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen samtidigt som det hållbara fiskets konkurrenskraft värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin och Agenda 2030.

Regeringen har en positiv inställning till en energiomställning inom EU:s fiskeflotta och vattenbrukssektor då energiomställningen är en faktor för både ekonomisk såväl som miljömässig hållbarhet. Regeringen välkomnar således preliminärt kommissionens meddelande.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har ännu inte yttrat sig.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna har ännu inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt eftersom meddelandet inte är en rättsakt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt eftersom meddelandet inte är en rättsakt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens meddelande presenteras i både Europaparlamentet och rådet i mars 2023, i Europaparlamentets fiskeutskott den 1 mars och i Jordbruks- och fiskerådet den 20 mars 2023.

4.2 Fackuttryck/termer

EHFVF: EU:s Havs, fiske och vattenbruksfond

OECD: Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling

IMO: Internationella sjöfartsorganisationen

FAO: FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation